

Köszöntés

Lassan túl vagyunk...

Hogy min is?

Hát a nyáron. Augusztus vége van. Amikor e sorokat írom, már csak egy hét van az iskolakezdésig, amikor a kedves Olvasó elé kerül e lap, lehet, hogy már (jócskán) benne járunk a tanévben, az őszi időszakban. De idén nem fejeződik be a nyár – legalábbis időjárásilag –, hiszen az előrejelzések a forró nyár után még mindig elég meleg szeptembert jósolnak.

Vagy gondolhatunk az aszályos időre. A hónapokon keresztül tartó eső nélküli időszak után már volt egy-két (sajnos kisebb) eső. Viszont itt sem tudhatjuk, hogy ezen csöppnyi felüdülés után folytatódik e a szárazság.

Vagy gondolhatunk az energiaválságra: akár az üzemanyag körüli gondokra, akár az áramhasználat korlátozására. Nincs szó arról, hogy vége lenne a gondoknak, a megoldás ki tudja, milyen távol van tőlünk.

A szárazság a vízkorlátozást is magával hozta. Nemcsak az elvetett növények sínylik meg a kevés csapadékot, de a természet egésze nyög. Vannak, ahol az emberek

(vagy akár az állatvilág) is, mivel kevés az ivóvíz.

Szóval megkérdőjeleződik, hogy mennyire mondhatjuk: lassan túl vagyunk.

Egy azonban biztos: Az Isten kegyelmén és szeretetén nem vagyunk túl. Még mindig tart. És tartani is fog. Minden körülmények között, sőt: minden körülmények ellenére. Ebben a reménységünkben bocsátjuk most útjára lapunkat.

Füstös Gábor

Tartalom

Igei üzenet

újkönyv.....	2
újbor.....	2
reformáció	3
örökkévalóság vasárnapja	4

Imádság.....	6
--------------	---

Múltunkból.....	7
-----------------	---

Könyvajánló.....	8
------------------	---

Bizonyságtétel.....	9
---------------------	---

Egyházmegyénk.....	10
--------------------	----

Pannonia Reformata.....	11
-------------------------	----

ÚJ KENYÉR

A külső és belső ember kenyérgondja

Textus: „... amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” (Mt 6,10–11)

Vannak dolgok az életünkben, amelyek annyira természetesnek tűnnek, hogy már észre sem vesszük őket. Pedig sokszor csak akkor értjük meg igazán valaminek az értékét, amikor hiányozni kezd. Amikor nincs víz, vagy elfogy a levegő. Amikor üres az asztal, akkor értjük meg, mit jelentett a kenyér, amely mellett nap mint nap gondolkodás nélkül elmentünk.

A hála ezért fontos: **megtanít észrevenni azt, amit megszoktunk.** Az új kenyér ünnepe is erre hív: álljunk meg egy olyan dolog mellett, amely a hétköznapiakban talán fel sem tűnik, és mondjuk ki: ez ajándék! Jézus a kenyeret belefoglalja a legszentebb imádságba. Isten országáról beszél előbb, aztán egyszerre a kenyérhez vezet bennünket. Mintha azt mondaná: ne gondoljátok, hogy Isten csak a nagy, ünnepélyes, lelki dolgokban van jelen. Istenhez tartozik az is, hogy van-e kenyerünk. A testünk, az otthonunk, a munkánk, az asz-

talunk, a mindennapi életünk. Az új kenyér ünnepén kérjük Istentől, adjon nekünk **hálás szívet**, amely észreveszi azt, amit tegnap még természetesnek tartott.

De nekünk keresztyéneknek a kenyér nemcsak a mindennapi eledelt jelenti. A kenyér hitünk egyik legmélyebb titkára is emlékeztet bennünket: Krisztus önmagát adja nekünk. Az úrvacsora kenyerében hitel vehetjük magunkhoz Krisztus testét. Is-ten nemcsak földi kenyeret ad nekünk. **Önmagát adja.** Krisztus az élet kenyere, aki egész életünket, lelkünket, hitünket táplálja. Az új kenyérért való hálaadás végső soron Krisztusig vezet bennünket. Hálát adunk az Élet Kenyeréért, Krisztusért, aki önmagát adta értünk. A földi kenyér elfogyhat, de Krisztus ajándéka kifogyhatatlan és az örök életre táplál.

Adjunk hálát a kenyérért, amely az asztalunkra kerül. Adjunk hálát azokért, akikkel megoszthatjuk, és adjunk hálát Krisztusért, Aki önmagát adja nekünk.

Gerecsei Judit

ÚJ BOR

„Vér, melynek nincsen mása...”

(518.dicséret 3.vers)

Textus: „Ha pedig a világosságban járunk, ahogyan ő maga a világosságban van, akkor közösségünk van egymással, és Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.” (1Ján 1,7)

Andrej Rubljov Szentháromságot ábrázoló ikonján három alak ül. A Szentháromság személyei. Mindegyik egyformán fiatalos, nincs nagy szakállas, ősz Atya, nincs barna arcszörzetű, ifjabb kinézetű Fiú. Három szinte teljesen egyforma arc.

Háromjuk előtt, az asztal közepén kehely. A három alak közül kettő kézmozdulatával is kiemeli a kehely központi szerepét. A kehely Jézus vérének, áldozatának, megváltásunknak szimbóluma. A Szentháromság Isten a megváltásra szoruló emberre és a megváltás (véres, vagyis Krisztus-vérű) valóságára a kelyhen át néz le.

A kép üzeni, hogy a teljes Szentháromság egységes, központi munkája a megváltás, melynek szimbóluma Jézus Krisztus vére. A Szentírás nyelvén: az Atya elküldte a Fiút, hogy megváltsa a világot vére által, és mint a Fiú kijelentette: a Lélek van rajta, Aki felkente őt erre a szolgálatra.

Egy másik kép egy református gyülekezet pecsétnyomójában látható. A középpontban kehely, felette a Szentháromság másik szimbóluma: háromszög, benne Isten szemével, körülötte felhőfoslányok és a dicsőség sugarai. Az üzenet

ugyanaz, a nézőpont más. A gyülekezet az úrvacsorában látja maga előtt a kelyhet, kezébe veszi és egy korty erejéig iszik a borból. S mégis sokkal többet lát kehelynél, bornál, kortynál. A titokzatos, dicsőséges, rejtezettségéből a Krisztus vérében kilépő Szentháromság Istent. Az ember megváltásra szoruló mélységéből és megváltott léte hálájából a kelyhen át néz fel az Megváltó Istenére. A kehelyben, Krisztus vérében találkozik a két tekintet: a Szentháromságé, Aki „minden embert üdvözíteni akar”, és az emberé, akit minden bűnéből „Jézus Krisztus vére tisztít meg”.

Amikor új borért adunk hálát, Isten testi táplálékunkról és italunkról gondoskodó szeretetét köszönjük meg. Könyörödjünk továbbá, hogy Krisztus értünk ontott vére tükrében pedig felragyogjon előttünk Megváltó Istenünk!

Gerecsei Zsolt

Kényszer, vagy szükség?

Textus: „De te maradj meg abban, amit tanultál!” (2Tim 3,14a)

„A modern embert valósággal elkábította a megújulás eszméje és eszménye” (Köntös László). Modern. Furcsa kimondani ezt a szót, különösen egyházi közegben, pedig mi reformátusok vagyunk. És ha már így „átment rajtunk” a reformáció folyamata, és valljuk a „semper reformanda” elvét, akkor modernek vagyunk. Vagy mégsem?!

Minden alakulásnak és alakításnak egyetlen célt érdemes adni: az elérhetetlen tökéletességre való törekvést. Törekvést valami olyanra, ami maradandó, ami örök, ami a nagybetűs, egyetlen, tiszta igazság – de lehet-e mindezt kényszerben tenni? A szüntelen megújulás-kényszer vajon nem hoz-e látszatz megoldásokat az égető problémákra? De igen, hoz! Tengernyi, méghozzá! Mi tehát a megoldás? A megoldás a reformáció, méghozzá olyan

reformáció, ami szilárd, megingathatatlan alapon nyugszik.

Keresztyén emberként nem tehetjük meg, hogy nem tanulunk Jézusról. Reformátusként viszont nem tehetjük meg azt sem, hogy nem tanulunk Jézustól! Meg kell tanulni a szüntelen megújulást attól a Krisztustól, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz! A megújulás kényszerében észre kell vennünk a megújulás szükségességét is! Ehhez kapunk áldott intést Pál apostoltól, aki Timóteus útját – ha úgy tetszik, megújulását – terelgeti előre, igazgatja a helyes mederbe, vezeti vissza a mi

megváltó Urunkhoz, mert minden egyházi törekvés célja és alapja kizárólag a Szentháromság Isten tisztelete, dicsősége, magasztalása lehet.

Maradjunk meg tehát abban, amit tanulunk, amennyiben azt Krisztustól tanultuk. Így válhatunk szüntelenül megújuló, örvendő, áldott tanítványokká, igehirdetőkké, keresztyénekké nem feledve azt, hogy a szüntelen reformáció csak a Krisztus által vetett örök alapon képes céljához érni és megmaradni. Ámen.

Miklós Csongor

„Akié a Fiú, azé az élet,...”

A földi életünk tele van halál-erőkkel: betegség, fájdalom, veszteség, gyász, félelmek, nyomorúságok. Mind-mind szorítják a szívünket.

Örökkévalóság vasárnapján a mögöttünk lévő egyházi évben elhunyt szeretteinkre emlékezünk, és Isten Igéjébe kapaszkodva vigasztalódunk, előre tekintünk és erősödünk hitünkben.

Vigasztalódunk! *„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”* (Ézs 43,1b). Ne félj, mert megváltottalak a legfélelmetesebb és legsötétebb és legpusztítóbb emberi örökségedből: a bűnből és a halálból. Egyszülött Fiamat adtam érted! Drága árat fizettem az életedért, mert név szerint ismerlek, számon tartalak. Nem vagy gazdátlan! Nem vagy kiszolgáltatva ezeknek a halál-erőknek! Enyém vagy! – mondja szerető Istened. Krisztus megtörte a bűn és a halál erejét!

Előre tekintünk! Ha az én megváltó Krisztusom tulajdona vagyok, akkor enyém az élet!

Mert : „Akié a Fiú, azé az élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.” (1Jn 5,12)

Jézus maga az ÉLET! Önkijelentésében mondja is: *„Én vagyok az út az igazság, és az élet;...”* (Jn 14,6) Jézus az Élet! A teljes élet, az örök élet! Az Újszövetségben az „örök” nemcsak idői fogalom, hanem minőségi jelző is: a teljest, a hiánytalant, a tökéletest jelenti.

Nagyon konkrét és nagyon kemény János szava: *„Akié a Fiú, azé az élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.”* (1Jn 5,12) Nincs mellébeszélés, nincs finomítás! És nem jövő időben beszél János, hanem a mostról van szó! Most akié a Fiú, azé az élet! Vajon Tiéd-e a Fiú? Az Övé-e az életed? Van-e örök életed? Elfo-

gadtad-e az Életet, az örök élet ajándékát, amit Krisztusban készített neked az Atya?

Mert : „*Akié a Fiú, azé az élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.*” (1Jn 5,12)

Tudod, Jézus Krisztus által átléphetünk a pusztulás közegéből az ÉLET-be. Onnan, ahol csak vegetálunk, átvisz az ÉLET-be. Azt akarja, hogy ne csak bioszunk legyen, pusztá létezésünk, testi életünk a maga örömeivel, fájdalmaival, kereteivel, hanem minőségi életünk. Hogy a bioszunkban megjelenjen maga az ÉLET, vagyis maga Krisztus. Ahogy Pál mondja: „*Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.*” (Gal 2,20)

Mert ha Krisztus megjelenik a te bioszodban, másként éled meg az életed eseményeit. Másként éled meg a nehezeket, a veszteségeket, a fájdalmakat, a bukásokat, a csalódásokat, de másként az örömöket és sikereket is.

Erősödjünk hitünkben! Vele, benne megtartatik az életed. Mint ahogy a hegymászók biztosítva vannak, nehogy lezuhanjanak, a te életedet Krisztus biztosítja felülről! És azt mondja, hogy tartalak, megtartalak! Történjen veled bármi:

„*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem*

sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg.” (Ézs 43,1-2) Tőle senki és semmi nem szakíthat el! Sem magasság, sem mélység! Erősen tart! És te a hited kötelével kapaszkodhatsz belé. Az ÉLETed biztosítva van, biztonságban vagy. A Krisztussal való kötelék, kapcsolat nem engedi, hogy az életed kiszolgáltatott legyen a világban ható, pusztító, romboló halál-erőknek. Megőriz téged!

Mert: „*Mi néked életedben és halálodban egyetlenegy vigasztalásod? Felelet: Az, hogy testestől-lelkestől, mind életemben, mind halálomban, nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok, aki az Ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett s engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított és úgy megőriz, hogy mennyei Atyámnak akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le fejemről, sőt inkább minden az én üdvösségemre kell hogy szolgáljon. Ezért Szentlelke által is engem az örök élet felől biztosít és szív szerint késszé és hajlandóvá tesz arra, hogy ezen túl Őnéki éljek.*” (Heidelbergi Káté 1. kérdés-felelete)

ÉLJ! ÉlJ Őneki! Ámen!

Varga Livia

Imádság

Magasztalunk Téged dicsőséges Istenünk, aki mindig is voltál, vagy és leszel. Magasztalunk Téged, az élet forrását. Magasztalunk Téged a teremtet világért és benne minden teremtményedért, melyeket szép rendben és bölcsen alkottál. Hálát adunk Istenünk, hogy minket embereket is életre hívtál és otthont adtál nekünk a Földön. Hálát adunk Neked, hogy közel jöttél hozzánk, hogy megismertetted magad az emberekkel. Hálát adunk, hogy Jézusért, Atyánknak nevezhetünk Téged.

Atyánk, hálát adunk gondviselő szeretetédért. Hálát adunk akkor is, amikor a körülményeink nehezek. Hálát adunk az aszály és a hőség idején is, bízva megtartó kegyelmedben, bízva abban, hogy amikor szűkös időket kell élnünk, te akkor is adsz mindenből eleget nekünk. Kegyelmedben bízva kérünk, adj felüdülést, felfrissülést a Földnek és minden rajta élő és mozgó Teremtményednek.

Hálát adunk Istenünk a nyári szünetért, annak minden áldásáért. Hálát adunk, hogy az iskolai szünetben a családoknak volt lehetősége több időt együtt tölteni. Hálát adunk, hogy kaphattunk időt a kikapcsolódásra és feltöltődésre. Hálát adunk, hogy utazásaink során megőriztél bennünket az utakon. De hálát adunk mindazokért is, akik az utakon elakadtaknak segítő kezet nyújtottak.

Kérünk azokért a Testvéreinkért, akiknek a nyáron nem volt lehetőségük megállni, hogy adj számukra is teret, lehetőséget a pihenésre, regenerálódásra. Segíts nekünk, hogy észrevegyük a környezetünkben, hogy

mivel tudjuk egymást segíteni, támogatni ebben!

Könyörgünk Urunk a közelgő új tanévért. Kérünk, adj a gyerekeknek, a szülőknek és a pedagógusoknak is új lendületet, erőt, lelkesedést. Add, hogy tudjunk örülni az új kezdetnek.

Hálát adunk Istenünk gyülekezeteinkért. Hálát adunk, hogy Krisztus testében, az egyházban, mindannyiunknak helye és feladata van. Hálát adunk, hogy a nyár folyamán is hétről-hétre megtarthattuk alkalmainkat, amelyeken szólt az evangélium. Hálát adunk a lelkipásztorokért, presbiterekért, kántorokért és minden hívő Testvérünkért, akik a gyülekezetekben bármilyen szolgálatot végeznek.

Hálát adunk Urunk, Jézus Krisztus, hogy Szentlelked által jelen vagy közöttünk, hogy nevelsz és formálsz bennünket. Így hálásak vagyunk a meleg ölelésekért, de a tükrökért is, amelyekkel szembesítesz minket Önmagunk gyarlóságaival. Kérünk, Urunk, adj nekünk szeretetet és bölcsességet a közelgő egyházi választások lefolytatásához. Segíts nekünk, hogy ne elvárásokkal, hanem szeretettel és irgalommal fordulhassunk egymás felé, és benned bízva tudjunk jó döntéseket hozni.

Királyok királya, Uraknak Ura, aki mindeneknek a teremtetője vagy, tiéd a dicsőség a mennyben és földön. Áldunk és magasztalunk téged a szívünkben, a gyülekezeteinkben. Minden dolgunkban legyen meg a te akaratod! Ámen.

Elhunyt Dr. Szabó György

Pápai Református Egyházmegyénk egykori főgondnoka, Dr. Szabó György orvos türelemmel viselt hosszú betegsége után 2026. július 31-én elhunyt.

Dr. Szabó György Kaposváron született, de életének legnagyobb részét Győr közelségében töltötte. 1981-ben érkezett Enesére, ahol háziorvosként praktizált csaknem 45 éven keresztül, egészen betegségének súlyosbodásáig. Életének utolsó fél évében már nem tudta ellátni háziorvosi feladatait. Felesége nagy odafigyeléssel ápolta őt. Házasságukat Isten két gyermekkel áldotta meg: egy fiuk és egy leányuk született. Fia – követve édesapja hivatását – maga is orvos lett.

Dr. Szabó György az Eneséhez közel lévő győri gyülekezet életébe kapcsolódott be, hosszú évtizedeken keresztül presbiterként szolgált a közösségben egészen 2020 év végéig. Időközben – az akkor még egy gyülekezetet alkotó Győri Református Egyházközség vezető gondnoka volt 1994-2000 között. Orvosi pályája mellett – mivel érdekelte a teológia tudománya – beiratkozott a Budapesti Református Teológiai Akadémiára, ahol a levelező teológiai képzésből 3 évet elvégzett. A gyülekezetben úgy emlékeznek rá ma is, mint egy rendkívül szorgalmas, nagy munkabírási, az egyházközségért mindent megtenni igyekvő szolgatársra, testvérre, aki nagy leterheltsége, sokirányú elfoglaltsága dacára is helytállt a gondnoki szolgálatban.

Ereje, bölcsességére a gyülekezeten túl a befogadó Pápai Református Egyház-

megyében is számítottak: egyházmegyénknek előbb – 2002-ig – világi tanácsosa, majd 2003. január 1-jétől egyházmegyei gondnoka volt. A Pápai Református Egyházmegye 2002. szeptember 21-én Pápán tartott rendkívüli közgyűlésén ugyanis egyedülként, igen magas számmal jelölték egyházmegyei gondnoki tisztségre. Ezt követően a gyülekezetek meg is választották. Három cikluson keresztül töltötte be az egyházmegyei (fő)gondnoki tisztséget 2003-2020 között.

Enese község is szerette, megbecsülte hűséges háziorvosát: 2023-ban a település díszpolgára kitüntető címet vehette át. Sportorvosként évtizedekig támogatta az Enese SC csapatát, de ezen felül a település önkormányzati képviselőjeként is munkálkodott 1990-2002 között.

Szüntelenül képezte magát: több szakorvosi képesítéssel rendelkezett, tudományos munkásságáért pedig PhD. fokozatot ítéltek meg számára, majd később a Széchenyi István Egyetem címzetes egyetemi docensévé fogadta.

Halálos ágyán a szeretet himnusza (1Kor 13) adott erőt számára. Temetése szűk családi körben történt augusztus 4-én. A sírnál Lentulai Attila nyugalmazott esperes hirdetett ígét a Filippi 1,6 alapján.

A Pápai Református Egyházmegye közössége szeretettel és Isten iránti

hálaadással emlékezik Dr. Szabó György nyugalmazott főgondnok úrra. „Az igaznak az emlékezete áldott...” (Péld 10,7a.)

Sárközi Gergely Antal

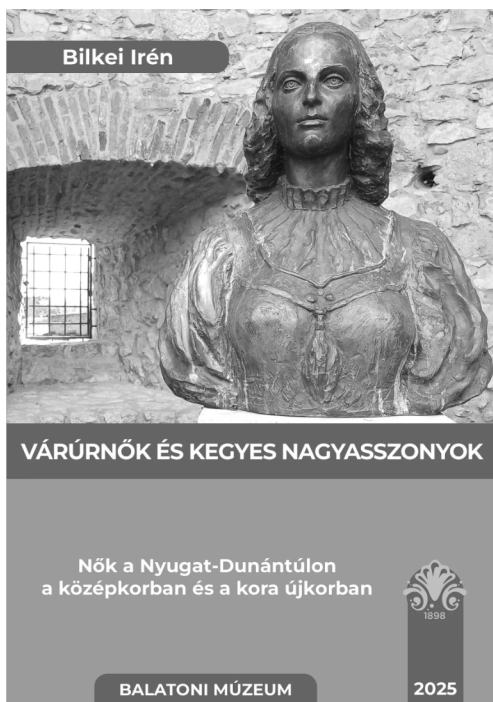
Bilkei Irén: Várúrnők és kegyes nagyasszonyok.

Nők a Nyugat-Dunántúlon a középkorban és a kora újkorban.
Balatoni Múzeum, Keszthely, 2025.

Azt gondolom, nem vagyok egyedül, ha azt mondom: különösen izgalmas dolog megismerni a múlt századokban élt emberek mindennapjait. Választ keresni és kapni azokra a kérdésekre, amelyek izgatnak bennünket: hogy éltek, hogy szerettek, mit ettek-ittak, mit csináltak, hogy teltek a napjaik. Az izgalom tovább fokozható, ha a múlt korok társadalmi elitjének, a köz- és főnemességnek a mindennapjaiba tekinthetünk bele. Vajon hogy éltek a régi korok (fő)nemesei? Bilkei Irén kötete ennek az izgalmas kérdéskörnek egy szeletét mutatja be, hiszen a múlt korok nagyasszonyairól oszt meg velünk izgalmas történeteket. Ez a kötet azért is hiánypótló, hiszen segít bennünket eligazodni a felsőbb osztálybeli női társadalom mindennapjait illetően.

Bilkei Irén a Dunántúl néprajzának és történelmének egyik legelhivatottabb kutatója, akinél jobban kevesen ismerik hazánk ezen részét. Kutatásai, publikációi mind erről tanúskodnak. Legújabb kötete a nőtörténeti kutatások világába enged

betekintést, annak is egy speciális szeletébe, mely a várúrnőkkel és kegyes nagyasszonyokkal foglalkozik, mégpedig a Dunántúl viszonylatában!

A tudományos ismeretterjesztő kiadvány a késő középkori és kora újkori nagyasszonyok mindennapjaiba kínál bepillantást az Olvasók számára. Földrajzi tekintetben elsősorban a Nyugat-Dunántúl, illetőleg a Balaton-felvidék áll a kötet középpontjában. Felépítését tekintve 15 fejezetben, 15 témakörön keresztül mutatja be a 15-16. századi nagyasszonyok mindennapjait. Szó esik a nők korabeli jogairól, a házassági kapcsolatokról (benne a természetes és a mostoha gyermekekről, árvák neveléséről), de egy rövid fejezet erejéig a királynő és a királynék dolgairól is olvashatunk, majd az igazi izgalmak a „Híres dunántúli arisztokrata nagyasszonyok” fejezetben kezdődik.

Számunkra kétségtelenül az utolsó előtti fejezet lehet a legérdekesebb: „Nők a reformáció századában”, melyben olyan nagyasszonyokról olvashatunk, mint Enyingi Török Bálint felesége, a „lutheránus nőoroslán” Pemflinger Katalin, Kanizsay Orsolya, vagy éppen Lobkovitz-Poppel Éva, akik maguk is sokat

tettek a reformáció tanainak térhódításáért.

Találón fogalmazta meg Payr Sándor evangélikus egyháztörténész, egykori pápai diák: *„Ma már komoly történetírók [...] mondják, hogy nem is a férfiak, hanem a nők, Nádasdy Tamásné, Batthyány Ferenczné, Mágocsy Gáspárné reformálták a család házi körét. Ők szabadabban vallhattak színt, mint férjeik, kik az udvart szolgálták. S a felbukkanó családi levelezések világánál ma már mindjobban látjuk, hogy a lelkes magyar nők voltak, mint minden jó ügynek, a reformációnak is legbuzgóbb apostolai. Ők lesznek az újítók, ami konzervatív jellemüknél fogva vallási téren igazán meglepő, s egyik legszebb bizonyság az evangélium átható ereje mellett. Valósággal a nők térítgették a férfiakat asztal felett és társas összejöveteleikben.”* (Payr Sándor: Kanizsay Orsolya főrangú magyar nő a VI. századból. Élet- és jellemrajz. Budapest, 1908., 19.)

Szeretettel ajánljuk Olvasóink figyelmébe ezt a kötetet!

Sárközi Gergely Antal

Hitvallásom

Kisgyermek koromat keresztény faluban töltöttem. Olyan környezetben, ahol a lelkes (Debreczeni Pál) óvodás kortól az Isten létezését és jótéteményeit hirdette közöttünk. A szüleim is hívő emberek voltak, így a családban természetes volt a templombajárás. A templom az iskola mellett volt, ahová a templomi alkalmakkor vágyakoztam. Amikor iskolás lettem, nem ér-

tettem a tanító bácsit, miért ne menjünk a templomba?! Szerencsére szüleim ezt az intést nem vették „komolyan”, továbbra is részt vehettem az istentiszteleti, bibliaórai alkalmakon. Ez a kötődés máig elkísér. Isten szeretete, kegyelme a felnőtt éveim nehéz pillanataiban is érezhető volt és van annak elfogadása és megérintése.

Amikor – 27 évvel ezelőtt – Gönyűre költöztünk a kálvinista Debrecenből, kerestem a református gyülekezetet, a kapcsolatot. Már nagyon hiányzott a lelkészi prédikáció, a gyülekezeti közösség. Persze addig is a Biblia segítségével és az egyházi énekek dúdolásával igyekeztem megélni a bensőséges kapcsolatot.

A gönyői református közösség elég hamar befogadott, elfogadott. Idővel aktív résztvevője is lettem gyülekezetünknek. Első időben Molnár István lelkész úr prédikációja segített a lelki ápolásban, iránymutatásban. Aztán Kovács Imola Kinga tiszteletes asszony érkezett hozzánk lelkészként.

Hamar beilleszkedett gyülekezeti közösségünkbe, és női lelkipásztorként, anyaként számomra meghatározó máig a prédikációi iránymutatás.

A hittel való azonosulás, Istennel való szoros kapcsolat erősítése minden alkalommal a középpontja a vasárnapi istentiszteletnek.

Szeretem a mi kis gyülekezeti közösségünket, a tevékeny egyházi tagokat, az egymásért imádkozó, segítőkész egyházfiakat.

Minden istentiszteleti alkalom igazi feltöltődés számomra, megerősít abban a hitemben, hogy Isten szeret, megvéd, őriz és erősít az életemben.

462. dicséret:

*„Csak vezess, Uram, végig és fogd kezem,
Míg boldogan a célhoz elérkezem,
Mert nélküled az én erőm oly kevés,
De hol te jársz előttem, nincs rettegés.”*

Szabó Gyuláné

Választ az Egyházunk

2026. december 31-vel lejár azok mandátuma – esperesek, megyei főgondnokok, püspökök, kerületi főgondnokok és zsinati lelkészi-világi tagok – akiket 6 évvel ezelőtt választottunk meg erre a tisztségre. Ennek értelmében 2026. szeptember 5-én jelölő közgyűlést tartunk, ahol ezekre a tisztségekre állítunk jelölteket.

Egyházkerületünk életét tekintve kiemelt fontosságú ez a választás, hiszen Steinbach József püspök úr 18 év szolgálat után már nem kaphat újabb ciklusra jelölést.

A választások első lépéseként az egyházmegyei közgyűlések állítanak jelölteket. A közgyűlések alkotó tagjainak a jelöltek személyére tett javaslatai után titkos szavazással döntenek el, hogy ki válhat jelöltté a javasolt személyek közül. (A törvény értelmében 3 dolognak kell teljesülni ahhoz, hogy valaki ténylegesen jelöltté váljon: elérje a jelölő közgyűlés tagjai több mint 10 %-nak támogatását, ha ez megtörtént, vállalja a jelöltséget, és benne legyen a 3 legtöbb jelölét kapott, és azt elvállaló személy között.)

A jelölő közgyűlésen résztvevők felelőssége abban áll, hogy a közgyűlésig tájékozódjanak a gyülekezetük tagjaitól, akár kerületben levő más gyülekezetektől, hogy az adott tisztségekre kiket tartanának legalkalmasabbnak, hiszen a kerületi tisztségekre (püspök, kerületi főgondnok) nemcsak az egyházmegyében szolgáló lelkészek közül lehet javaslatot tenni, hanem az egész egyházkerületből.

A jelölőközgyűlést követően a megyei jelöltek már ismertté válnak, a kerületi jelöltekről pedig a kerületi választási bizottság ad tájékoztatást kb. egy héten belül, ha összesítette minden egyházmegye kerületi tisztségeire leadott jelölő szavazatát.

Terveink szerint 2026. szeptemberében kerületi találkozót szervezünk az egyházkerület jelöltjeinek megismerésére. Az egyházmegyei jelöltekkel pedig személye-

sen lehet találkozni a megyei missziós napon, szeptember 26-án.

A jelöltek megismerését követően, szeptember végétől áll 3 hét a rendelkezésére az egyházközségek presbitériumainak, hogy a jelöltekről szavazzanak, és a szavazatukat megküldjék az egyházmegyei, illetve egyházkerületi választási bizottságnak. Vélhetően október végére, november elejére kihirdethető lesz a választás eredménye.

Az új tisztségviselők január elsejétől töltik be mandátumokat, a ciklus pedig 2032. december 31-ig tart.

Hordozzuk imádságban a választás folyamatát, hogy egyházmegyénk, egyházkerületünk vezetői a következő ciklusban is Isten országát építve, az Ő dicsőségére szolgáljanak.

Márkus Mihály

Nagy Mihály püspök emlékezete

E mostani, igen vészterhes időben (háborúk, politikai sárdobálások, aszály, energia-, olaj- és vízválság stb.) püspökválasztásra készül református egyházunk. Ennek apropóján Nagy Mihály dunántúli református püspök személyét idézem a kedves olvasó elé, aki szintén nagyon vészterhes időszakban állt egyházkerületünk élén: 1845 és 1874 között. Az egykori pápai tanár, kocsi lelkész, majd tatai esperes, s 1845-től komáromi lelkész „püspöki működését nagymértékben befolyásolta a sza-

badságharc kitörése, majd bukása, az egyház autonómiájának felfüggesztése, majd helyreállítása. A protestáns autonómiáért folytatott küzdelemben, a protestáns pártens elleni tiltakozásban a dunántúli egyházkerület képviselőjeként vett részt, a bécsi küldöttségnek is tagja volt.” (forrás: [https://refwiki.kre.hu/index.php?title=Nagy_Mihály_\(1788–1878\)#cite_note-8](https://refwiki.kre.hu/index.php?title=Nagy_Mihály_(1788–1878)#cite_note-8)) 1860-ban többbezer tömeg ünnepelte Nagy Mihály püspököt „fáradalmiért, főleg ismeretes válságos napokban tanúsított jellemzői-

lárdságáért” (Protestáns Egyházi és Iskolai Lapok 3, 1860/31., 1860. augusztus 5., 993-994.)

Rendkívül fontos feladatának tekintette az oktatás korszerűsítését, az egyházszervezet újjászervezését. Halála után így emlékezett meg róla egy komáromi barátja: *„Műveltsége, széles tudománya, szónoki tehetsége s apostoli buzgalma a magyar protestáns lelkészkar egyik legkitűnőbb tagjává emelték; kedélyes és szellemes társalgása, szelíd és finom modora közkedveltté tette őt minden körben, hol megjelent; mint egyházi kormány-férfi a szigort szelídséggel, az igazságot a méltányossággal szerencsésen tudta egyesíteni.”* (Pápai Lapok, 1878/14., 5. évfolyam, 58.)

Egyházkerületünk leendő püspöke sem lesz könnyebb helyzetben megválasztása után. Reméljük, hogy az utókor majd róla is hasonlóan hálás szívvel és fennkölt

szavakkal emlékezik meg kiemelkedő szolgálata érdemeiért.

A gyűjteményünkben található olajfestményt Komáromi Katz Endre festőművész, grafikus készítette a 20. században Nagy Mihály püspökről.

Füstös Gáborné

Szerzőink

Füstös Gábor	lelkipásztor (Tápszentmiklós)
Füstös Gáborné	múzeumi munkatárs (PRM)
Gerecsei Judit	lelkipásztor, hitoktató
Gerecsei Zsolt	lelkipásztor, igazgató (DRETRY)
Miklós Csongor	lelkipásztor (Tapolcafi–Bakonyjaki)
Márkus Mihály	esperes (Pápai Ref. Egyházmegye)
dr. Sárközi Gergely Antal	teol. tanár (PRTA); levéltári munkatárs (DREL); lelkipásztor (Noszlop és vidéke)
Szabó Gyuláné	gyülekezeti tag (Gönyű)
Tatai Márta	PRTA VI. évf. hallg., gyakornok (Pápa)
Varga Livia	lelkipásztor, vallástanár (Pápai Ref. Gimnázium)

Megjelenik évente 4 alkalommal.

Felélő szerkesztő:
Márkus Mihály esperes

Szerkesztő:
Sárközi Gergely Antal

Technikai szerkesztő:
Füstös Gábor

Szerkesztőség címe:
szigetek.papaiem@gmail.com

A cikkek szerzői maguk vállalták felelősséget
a cikkek tartalmáért.